

Posudek vedoucí diplomové práce

Autorka práce: Bc. Štěpánka Lopaurová

Název práce: Vliv náboženské konverze k římskokatolické církvi na změnu vědomí vlastní účinnosti

Předkládaná práce se zabývá tématem konverze k Římskokatolické církvi, přičemž konverze je zde chápána jako zásadní obrat v životě jednotlivce, jenž působí na jeho hodnoty, identitu a postoje. Za ústřední linku si autorka zvolila subjektivní vnímání informantů ve vztahu k vědomí vlastní účinnosti (*self efficacy*, koncept Alberta Bandury). Jinými slovy, zajímalo ji, jak dotyčný/á vnímá sebe sama jako aktivního činitele před konverzí a po ní, především pak ve vztahu k mocnějšímu aktérovi, jímž je zde Bůh. Toto téma je psychologicky relevantní a zároveň jde o originální zpracování poměrně oblíbeného tématu náboženské konverze.

Téma konverze je skutečně častým námětem výzkumů psychologů náboženství, je ale většinou chápána spíše jako mystický prožitek a zásadní životní obrat, případně se studie zabývají otázkou, proč mladí lidé vstupují do tzv. nových náboženských hnutí. Vztáhnout téma konverze k tak specifické oblasti, jak si ji vymezila autorka, je možné považovat za inovativní a inspirativní počin. Bandurovo pojetí vlastní účinnosti ji pomohlo formulovat výzkumné otázky relevantní vůči danému kontextu s potenciálem přinést neotřelý psychologický pohled na náboženskou zkušenost.

Ve vztahu k terénu se podle mého názoru studentce podařilo vhodně vyjednat vlastní pozici. Víru nenahlíží pouze emicky a teologicky, ale chápe ji jako složitý identitní proces, který prochází určitým vývojem. Kvalitativní analýza se zde jeví jako vhodný nástroj, jak uchopit a pochopit takto komplexní složku osobnosti. Téma vlastní účinnosti je pak vhodné zarámování, zvláště s přihlédnutím k faktu, že studentka se pro tento koncept vědomě rozhodla až po důkladném zhodnocení prvních nasbíraných dat. Analýza je poměrně důkladná; teorie umožnila studentce zformovat tematické bloky, přičemž argumentuje citacemi z rozhovorů. Ke škodě výsledného dojmu je pouze to, že některé citace jsou příliš dlouhé a čtenářka je ponechána ve vlastním úsudku, občas by interpretace mohlo být více. Studentka se tím asi chtěla vyhnout opakování již řečeného a spíše použít materiál z terénu.

Ačkoliv zadání si autorka ne zvolila úplně jednoduché, v diskusi se jí daří rekonstruovat komplexní a podrobný obraz o vlastní účinnosti tak, jak jej vnímají sami informanti. Výsledky analýzy jsou relevantní, zajímavé a troufám si říct, že přinášejí nový vhled do problematiky konverze. Formálně je práce zpracována kvalitně a strukturovaně. Práce se zdroji je dobrá a kritická.

Pouze místy je pro čtenářku náročnější se zorientovat v nadpisech a podnadpisech (kombinace kurzivy, podtržení a tučného písma). Přílišná systematickosti je občas na úkor čtivosti, protože čtenář se dozvídá více než je nutné o různých tématech a přístupech, na druhou stranu ale autorka nikdy neztrácí hlavní linku.

Studentce bych doporučila se před obhajobou zamyslet nad následujícími otázkami:

Jak formuje posuzování vlastní účinnosti teologické vymezení Boha v Římskokatolické církvi?

Domníváte se, že by toto sebe-vnímání bylo jiné, například pokud by byl Bůh vnímán jako „starozákonní“, tedy spíše žárlivý a trestající?

Závěr: Diplomová práce dosahuje vysoké úrovně a doporučuji ji k obhajobě.

PhDr. Andrea Beláňová, Ph.D.

Praha, 16. prosince 2019